

„Danferen“, et halvugentligt Nyheds- og Oplysningsblad for det danske Folk i Amerika, DANISH LUTH. PUBL. HOUSE, bladet betales i forstid.

Beftilling, Betaling, Adressforandring og andet angaaende Bladet adresseres: DANISH LUTH. PUBL. HOUSE, Blair, Neb.

Entered at Blair Postoffice as second-class matter.

Advertising Rates made known upon application.

I tilfælde af Uregelmæssigheder ved Modtagelsen bedes man skrive til det stedlige Postkontor.

Naar Leserne henvender sig til Folk, der avetterer i Bladet, enten for at købe hos dem eller for at faa Oplysning om det avetterede, bedes de altid omtale, at de faa Avertisjementet i dette Blad.

Naar en Vallon falder ned i Vandet, bliver Jorffellen mellem en stund og en Vaad bemærket med det samme.

Vi henleder Lærernes Opmærksomhed paa Artiklen „Menneskets Oprindelse og Darwinismen“ af John Varjen.

Der berettes Nygter om, at Jorloffelsen mellem Senator Glines Datter og Hertugen af Abruzzerne er gaact over Styret.

„Danferen“ har intet ondt at sige om vore norske Skolelærere, men den vil prøve sig Bedste for at gøre dem overflødig blandt vort danske Folk.

Mon den civiliserede Verden vil blive svært begejstret over Kong Edwards Vejtræbælg for at hjælpe det ottomanske Riges Integritet?

Garen af Rusland har lovet Tyrkiet sin moraliske Støtte. Tyrkerne maa naturligvis selv afgøre, hvorvidt et saadant Løfte tiltaler dem.

Frit! Til nye Abonnenter sender vi „Danferen“ frit fra nu af til Nxtaar. Naar altsaa en ny Abonnent sender os Betaling for et Aar, fritterer vi samme til Udgangen af 1909 eller til Jan. 1.—10. Prøvenummer sendes frit paa Forlangende.

Et Skib kaldt Pourquoi Pas sejlede fra Rio Janeiro forleden med det Formaal at finde Sydpolen. Pourquoi Pas mener paa godt Dansk: Hvorfor ikke. „M. W. S.“ mener, at det maatte vil kunne besvare Spørgsmaalet, naar det kommer tilbage.

Svad Berlintraktaten af 1878 end bestemmer, saa ser vi ingen Grund til, at den nuhaandanske Sultan, som egentlig hører hjemme i Asien, skal vedblive at herske over kristne Folkelag i Europa. Bulgarien har en Befolkning af noget over 3 Millioner, hvoraf de fleste tilhører den græsk-katolske Kirke.

Bryan talte ret godt her i Tirsdags fra sit Standpunkt. Han maatte gerne frastende det republikanske Parti (Wren for „Wren og frugtbar Tider“). Men vi syntes ikke om, at han vilde tillægge sig og det demokratiske Parti Wren for, hvad den nuværende republikanske Administration har udrettet her i Staten de sidste to Aar.

Gouverneur Sheldon peger med Stolthed paa Nebraskarepublikanernes Reford i de sidste to Aar. W. A. er Statens Gælds bleven reduceret fra \$1,917,000 til \$600,000. Og ved Fernbanelovgivningen og Fernbanskommissionens Kontrol er Passagerer og Afvændere af Tragt bleven sparet for \$6,000,000.

Kirkens Forhold til Staten.

IV. Dette Forhold bør Kirken kende og handle derefter. Ellers gaar det galt — med baade Kirke og Stat. Skal vi gaa godt med kristendom og kirke, saa skal der begyndes med Børnene. Skal Staten saa egte gode Borgere — ligejaa. Det er langt fra et nyt Forhold. Saadan var det saa langt tilbage som i Abrahams Tid. Herren jagde om Abraham, at han kendte ham, at han vilde undervise sin Børn. Undervise dem i Guds Ord. Derfor vilde Herren bruge Abraham til noget stort, til at grundlægge noget, der skulde blive til Befrielse for kommende Slægter. Lutzer har i sin Tid, at skulde Kristendommen hjælpes paa Fode, saa skulde der begyndes med Børnene. Han saa ret. Og han gjorde noget for Børnenes Undervisning — i Guds Ord. Forholdet er det samme i vor Tid. Vaade Kirken og Staten maa begynde med Børnene, om det skal gaa godt.

Vi trænger nemlig til Karakterer. Hvad forstås ved Karakter? No, derud forstås en fast og stadig Villie. Det Menneske, hvis Villie har faaet en fast og stadig Retning, falder vi en Karakter eller et Menneske med Karakter. Men der gives gode og slette Karakterer, i Forhold til hvad Retning Villien har taget. Det skal være Opdragelsens Maal at forbringe Dannelsen af slette Karakterer og at saa Villien gjøre fast i det gode. Gode Karakterer behøver vi alle Vejene.

Men det er netop i Barnealderen, at Karakteren dannes. Det er ikke vor Opgave her at gaa ind paa, hvad Opdragslæreren i sin og sin Karakterdannelse. Vi nævner det blot, at det er i Barnealderen, Karakteren dannes. Der er endog Pædagoger, som paastaar, at Villien har faaet sin Retning, før Barnet er 7 Aar gammelt.

Flere af vore bedste Statsmænd er ikke blinde for, at vi behøver gode, faste og stærke Karakterer alle Vegne. De forstås og gaa, at der skal begyndes med Børnene. Derom vidner deres Arbejde for at gøre den almindelige Skole, Børneskolen, saa god som muligt. Men Staten mangler det fornemste Middel til Karakterdannelse, til at give Villien den rigtige Retning tidligere med Kraft og Fasthed. Der er flere, som ser det. Præsident Roosevelt har for ikke længe siden udtalt sig om den Mangel ved vore Skoler, at de ikke har Undervisning i Religion, i Kristendom. Men her staar Skolen hjælpeløs. Den har en gang taget det Standpunkt, at den befaatter sig ikke med Religion. Det er en privat Sag. Det eneste Haab for Staten i den Retning er, at Kirken, som den har givet Kirkefrihed, vil kende sin rette Forhold til Staten og gøre sin Pligt.

Ikke saa, at vi forkaster den almindelige Børneskole (the common school). Den gør sin store Nytte, idet den meddeler en Mængde nyttige Kundskaber for Livet og giver Barnet en intellektuel Udvikling. Men naar Barnet ingen anden Lærdom eller Udvikling, end det faar i den almindelige Skole, saa vokser Sovedet paa Hjertets Veføstning. Og da Livet udgaar fra Hjertet og ikke fra Sovedet, saa bliver de Mennesker med stort Soved og lidt Hjerte nogle Vanstaainger. De bliver ikke saadanne Karakterer, som vi behøver baade i Kirke og Stat.

Det er alene Kirken, der kan undervise i Guds Ord. Den alene ejer det hjerter og karakterdannende Middel — det Middel, der kan danne virkelig gode Karakterer. Og ved Siden af, hvad Kirken skulde sig selv, saa staar vi her overfor en af Kirkens allerbedstgjorte Pligter overfor Staten. Den og den alene kan supplere det, som mangler ved Statens Undervisning. Og det er dens andre Pligt at gøre det for den Religionsfrihed, den nyder.

Lejligheden, vi danske Lutheranere har til at give vore Børn en god Religions-Undervisning, er vissejlig ringe nok. Det skal vistat indrømmes. Men blev saa endda den Lejlighed, vi har, slittig benyttet. Men det gør den langtfra alle Vegne. Mange Menighedslemmer synes at anse deres Børns Under-

visning for en fri — næsten ligegyldig Sag. Det er end ikke saa helden, at det overlades til Børnenes eget Forholdsbefindende, om de vil lære noget Guds Ord og handle derefter eller ikke. Og saa sufter de endda, at samme deres Børns Villie skulde blive fast i det gode. Men skal det Varn, der drager Guds Ord, og faar Lov dertil, saa Villien befaatter i det gode, saa skal det ske ved et Guds Under. Guds Villie er, at de Børn, der ved Daaben er bleven genfødte, bleve hans Børn, skal undvies gennem Undervisning i Guds Ord til at elste Gud og alt godt, til at vælge det gode og saa Villien befaatter deri.

Bryan i Blair.

En Replik til Hughes.

Adskillige Hundreder af Menneker havde fremmodt ved Stationen i Blair for at høre „the great commoner“. Man vidste, at man skulde være paa Platten til Tide, ellers fik man ikke noget at høre, thi Taler vilde kun vare en ca. 15 Minutter. En hastig jammentømret Platform foran Stationen var rejst, et paaner Gulstaple var bredt ud over en Part af de ru Brædder, og herfra skulde altsaa Præsidentkandidaten, Mr. Bryan, tale.

En Masse Børn staar rundt omkring Platformen, saa vi belaver os paa Forhaand paa en ganske god Koncert.

Et Pif — og den sorte rullende Masse, som jes i nogen Affand paa Sfinerne, kommer nærmere. Ved et Blif paa det specielle Tog bemærker vi straks de mange Villier af Mr. Bryan, som Kuepinduerne er fornyet med. Nedeaf Trinnene paa Togets bagerste Vogn ser vi den færdige Skiffelse smutte, og i et hurtigt Tempo gaar vores „maaffe“ Præsident op paa Platformen. Der er ikke Tid til nogen Fremledning, thi Tiden skal nyttes.

I en lav og for os uheldig Tone begynder Mr. Bryan sine Bemærkninger. Lidt efter hæver han Stemmen og beder Bølgene om at stemme paa den demokratiske Kongresmand. Bryan siger, at han haaber, at man, dersom man ikke kan saa Bank-Garanti Loven vedtaget i U. S. Kongres, saa kan saa den vedtaget ved Statslov. Derefter mindede Mr. Bryan om, hvorledes Republikanerne i 1897 brugte at tale „the good“ men vi havde han rejst igennem Landet paa frys og tværs, men han havde ikke set noget til den færdige Madpand, fordi Bunden var flaaet ud af den, og fordi den var tom. Nu i 1908 har Scenen sluttet, nu tales der ikke om „the full dinnerpail“, nej, nu er det den færdige „barn bisset“ og altsammen var det arrangeret, fordi Farmerne ikke skulde begynde at tanke. Hvorledes kunde det republikanske Parti love en fyldt Lade, mon det holder Himmelsens Syer i det Haand, saaledes at det kunde aabne og stoppe for Vandene efter Regn?

Endvidere sagde Mr. Bryan, at der var ikke et eneste Punkt i den republikanske Platform, som vilde gaarne Farmeren. Hvorfor fulgte det republikanske Parti — ikke en ærlig Politik? Det republikanske Parti havde nedstemt Dissentliggeren af Kampagne Bidragene med 9—1.

Bryan omtalte endvidere, hvorledes Mr. Hughes af New York havde nægtet at godkende Fernbaneloven om de 2 Cents pr. Mil i New York, og Mr. Bryan befyldte Hughes for, at dennes Svænder var røde af Blod paa Grund af denne Handling.

Bryan henviser til Hughes Tale om Doktoren og kom med Bemærkninger som disse: „En Mand ligger siddende i et Kæmpehus, og en anden Medicin for den syge, lidt efter kommer en anden Doktor, denne gør Nar af den forrige Doktors Anordning og Receipt, men saa forsvinder han ud af Svænderet uden at prøve paa at lindre den syges Smerte“. Nu kan Mr. Hughes jo lide Spids paa denne.

hans sædvanlige Anekdoter: „En Mand i Skien vilde have Garanti for sit Bankindstid, hvilket han fik derved, at han først anbragte Summen i Banken, og derpaa gik hen til et Assurancefirma, som saa for visse Procenter garanterede, at han kunde faa sine Pengene ud af Banken igen“.

Til Slut omtalte Mr. Bryan de finansielle Kriser, vi havde haft og oplyste, at de to var sket under republikanske Præsidenter under et System af høj Beskættelse og den tredje under et demokratisk Overhold. Naar Mr. Roosevelt og Mr. Taft tilfammen ikke har været i Stand til at hindre en Krisis, hvorledes skal det saa gaa Mr. Taft, naar Roosevelt rejser til Syd-Afrika for at hvide Tigre? saaledes endte Mr. Bryan sin Tale i Blair. Af den samme Dager Vegejtiringen af de tilfædevarende saa bliver Mr. Bryan „begravet“ for tredje Gang.

Kraftvognforsej.

(af N.)

Ja, jeg kan nu ikke nægte, at det er henrivende at se af Sted i en Kraftvogn hen ad en paalidelig Vej. Havde man blot Landeveje som den hjemme i Fødelandet! Men her bor vi i et frit Land — et Land, der er fri for gode Veje og mange andre Ting.

Med al hurtig Køren, Ghyoen og Hviden er der stadig større eller mindre Fare forbundet. Og netop dette Moment bidrager i ikke ringe Grad til at gøre Sporten saa tiltrækkende.

Lad os tage Fødboldspillet. Der er der bestandig en aaben Mulighed for at saa Arme og Ben forsvævede, brækkede; Ribben klemte ind; Knæskaller flaaede af Lave osv.; og det er det, der gør Fødboldspillet saa uhyre interessant. Den Jugling, der i en saadan Veg faar f. Eks. et Ben brudt, kan gøre sitter Regning paa, at Byens Skønheder nok skal hufte ham med Vejs, med Blomster, med milde Bliffe og — fremfor alt — med at anse ham som den, der lider for en god Sag. Sag, fort sagt, den raa Voldsomhed bort og Faren: straks mifter Spillet sin Grundmagnet.

Men lad os tale om Automobilbet, Selsbvegeren. Det kan jo ikke være den stærke Part i og for sig, der gør Nydelser og Gensnyffelsen saa stor; thi med Toget kan man jo ogsaa køre hurtigt — kun at Livsfaren der ikke er en tyvende Del saa stor.

Saa saaledes at flyve, juise af Sted ad ellers fredelige Veje, sidde der ved Roret med Livet i Haanden (thi med god Part skal der ikke saa ubegribelig meget til for at hidsøre en Ulykke), brastie forbi stielende Heste, hylende Kvinder og vidt gesticulerende Mand: jo! deri er der noget og noget ægte menneskeligt.

Ofte bliver der taget haardt paa Kraftvognsfolk, som gaar et Par Grader hurtigere, end Tilfuerne og Autoriteterne synes om. Skont det jo er en almindelig Samfundsbetvidstshed, at man bør afholde Jolk, der vides at gaa med Selsbvegerstanker, fra at udføre deres Forset, kan man vist her sige, at formentlig ingen vilde have nogen Jædvending mod den vildeste Autosfarer, naar det blot var de kørende egne Liv og Lemmer alene, der var i Vove.

En Torvedag i vor By. Begge Gadenes Sider taet besatte med Kæretøjer. Ned midt ad Gaden kom en Auto juerrende i libligt Tempo. Alle vi paa Torvet og i Dørene saa naturligvis efter de forvorne sigsevende. Og han, der styrede, saa sig til Siderne med en vis stolt, fernerem Ligeagdbighed, som om han vilde gøre det indlysende, at den Ting kunde han omtrent gøre med Vind for Sjænen. Han burde nu dog have set efter det, han skulde, idet en Farmer netop i samme Hjeblik husede sin svære Arbejdsvogn — Selsbvegerens ene Forhjul rendte hardus imod Runtervognen, hele Mullevinden slog en Kolbotten med Kærevenden og samt, og det var fra mere end een Side, at det hævende Gidsraa led: det bar det fermelige Tordaf, de Subletter! Autosstyren havde dog desuden ondt af det, da hans højre Arm brækkedes, fire Tænder i Overkæben blev ubrugelige, og hans uheldige

Næse kunde aldrig mere føres tilbage til sin oprindelige Stikfælle.

Lad mig dog ogsaa fortælle om et andet Tilfælde, jeg var Tjenestemand til. Det er nu fire Maaneder siden. Det var i Vejs hos en Bekendt, der bor ude paa Stellet mellem Nebraska og Colorado, altsaa i en noget sde nærhaft halvvidt Egn.

Mandens tre imaa Børn var juu i Færd med at spænde deres store Mund for deres Legeboen ude paa Vejen, da en Kraftvogn kom pludselig forbi. Styren har formodentlig antaget, at her var han tiltrækkelig langt veien for Lov og Ret til ikke at behøve at tage det saa nøje. Han drejede i hvert Tilfælde ikke af for Børnene, eller dog ikke nok. Følgen var, at den lille Pige blev rødt over og stugt kvæstet. Min Ven og jeg saa jelsfulg det hele, men uste af de kørende. Vi troede legge, at de nu dog vilde standse. Men deri tog vi fejl. Da springer Manden frem og raaber, at de skulde holde stille. De saa tilbage, grinede og vintede ad ham — og førte en muligt endnu stærkere.

Min Ven havde i sin Tid graderet som Cowboy. En Cowboy er ikke til at jysge med. Som et Folk i gamle Dage lærte deres unge Mænd tre Ting: at ride, styde med Luc og tale Sandhed, kan man sige om Vejens Cowboys, at de ogsaa har lært tre Ting: at ride, styde med Nevolber og drikke Brandevin. De to første kunde min Ven gøre som den bedste. Til det sidste havde han aldrig duet stort. Det var jelsfulg til hans eget Gavn.

Da mi disse uforstammede Menneker saaledes haandede ham, traf han Brynens jammen, sprang med en Tigers Smidighed ind og rev sin Winchster ned af Knagen, var med to-tre Spring ude paa Vejen og havde affyret to Stud, førend jeg endnu kun halvt havde sanjet, hvad han tog sig for. Saa bøjede han sig ned til sit lille Varn, tog det op med varomme Svænder og bar det ind.

„Gaa hen til disse Umennesker!“ befalede han mig.

Hvorledes var det nemlig gaact Kørerne?

Da Studdene faldt (og det var med utrolig kort Mellemrum, thi den ægte Cowboy har ikke noget at sige fra Stulderen, han sigter saa at sige med Jufinkiet, Jøseljen — og dog kan han paa denne Maade drive et Tjempnysom paa 50 Fods Affand), antog jeg bejent, at han havde sludt og faaret dem begge. Men idet jeg ventede at se dem falde sammen i Vognen, fik jeg noget helt andet at se: han havde sendt en Kugle gennem hvert af Baghulene, og med vældig Knald ekploderede begge Gummiringene, saa Støvet stod i en tyk Sky om Vognen.

Altsaa gik jeg derhen, ganske langsomt. De to Hyre syntes ilde berørte, da jeg talte til dem. Jeg fortalte dem, at min Ven havde været Cowboy, og dette fortroligede dem i høj Grad. Det er ikke godt at vide, sagde jeg, hvad der kan ske, naar han kommer herhen. Dette lod til at angste dem endnu mere, og den ene trak sin Tegnebog frem, udtog en fed Seddel og bad mig gaa og give den til Manden, samt holde ham med Snaa længe nok til, at de kunde slippe derfra. De sagde da at udbrede Staden, at spænde de splintrede Jælgje sammen med Staaltraad og da føre uden Gummiringe til nærmeste By.

Det kan vel godt antages, at disse nederdrægtige Hyre ikke mere sagde den Vej.

I Grunden et probat Middel for den, der er bleven forulempet, naar blot han fortaar sig paa sin Winchefer.

En lyst Pige.

Efter at „Drengen med den sjette Cans“ nærmest er bleven til Latter, har Normændene nu begyndt at fasselsætte sig med en lille Pige, som skal have mærkelige Gæner til at se Ting, der foregaar paa lang Affand. Hun hedder Selga, er jelsk Aar gammel og Datter af meget troværdige Forældre i Skien. Hendes Moder fortæller følgende om hendes: Vi ved ikke, hvad vi skal tro om

vor lille Datter Selga; men det er bestemt beundrerligt, hvad hun kan fortælle enkelte Eneste. Da hun var i 3 Aars Alderen, hændte det, at hun i Skoletiden sad hjemme og fortalte, naar hendes Søskende ikke kunde læstjerne i Skolen. Eller hun kunde sige, at Na'r, som var paa Kontoret, ikke var gaunffet. Det viste sig flere Gange, at hendes Udsagn stemte, uden at vi dog længe lagde nogen Vægt paa dette.

Men saa var det en Dag, hun sad og legede med sine Dukker. Pludselig begyndte hun at snakke med sig selv, langsomt og med et fraværende Udtryk, omtrent i følgende Ord: „Nej, nu fan du tro, der er Salsøj i Grixs (Proderens) Maase. En lille Pige har faaet ondt i Fingeren. Nu, det gør saa ondt, saa ondt! — Nej, nu beder Nektor hende gaa ud paa Gangen og hælde Vand paa Fingeren — Nu gaar hun ud paa Gangen — hælter Vand paa Fingeren — kommer ind igen — — — Saa siger Nektoren, hun maa gaa til Doktoren.“

Dermed sluttede hun. Jeg lagde ingen Betydning i dette, for min Søn Erik ved Middagsbordet fortalte den samme Historie, idet han begyndte omtrent med Selgas Ord: „Nej, i Dag kan du tro, der har været Salsøj i Klaffen!“ Og han gængaa, hvorledes en af Vagterne havde faaet en Ring saa fast var Fingeren, at denne var hobnet op, og Nektor havde bedt hende jorj hælde Vand paa, og da dette ikke hjalp, at gaa til en Gulbmed for at saa Ringen skaaret af. Det gjorde hun ogsaa straks. Selgas eneste Geist var, at hun sagde „Doktor“ i Stedet for „Gulbmed“.

Det sidste Træk, vi har lagt Mærke til, er fra i Bjor Sommer, da Selga var fem Aar. En halv Time efter at vi havde lagt hende i Barneværelset, hvor hun saa alene, kom jeg ind i Værelset ved Siden af. Jeg hørte hende tale og blev staaende og høre. Hun sagde i den lejlynderlige, langsomme Tone: „Nej, nej, Dlaf da — — lig stille. Du kan da fortaar, da er bare gode imod dig. — Nu maa du lægge Tæppet over dig. — Du maa ikke græde.“ Lidt efter siger hun igen: „Nej, du maa være rolig, Dlaf, de vil dig bare godt.“

Jeg troede, Selga kun snakkede til sine Dukker, og gik ikke ind. Men saa kom min Mand til at hufse paa, at en Dreng, som vi kendte, den foregaende Aften havde været inde hos os et Grinde og fortalt, at han Dagen efter skulde følge en Kammerat ved Navn Dlaf op til Feriefolonien. Da vefkommande Dreng var hos os om Aftenen, saa Selga og jov.

Da vi derfor en Tid senere traf Vefstyrerinden af Feriefolonien, jurgate vi, hvordan det var gaet den første Aften, da lille Dlaf kom derop. Hun svarede, at han havde været lidt urolig og vilde ikke ligge stille, saa man maatte op og bede ham være rolig. Jeg gentog da for hende Selgas Raafje, og hvem skilder hendes og vor Overraskelse, da hun erklærede, at omtrent samme Ord havde han brugt. Det bemærkes, at Selga ikke kendte Dlaf og ikke havde nogen Dukke af det Navn, lige saa lidt som hun anede, at nogen Dreng af det Navn var paa Vej til Kolonien.

Ballonulykke. — Berlin, 15. Okt. — Den tyffe Ballon Wulsen, faldt i Saar Morges Kl. 5 ned i Nordsee. De to Mænd, som var ombord, reddedes af en forbijsjende Damber. — Busley er en af de 23 Balloner, som i Søndags satte ud fra en af Berlins Fortvæder paa Skapfelads for det international Meteoriflab.

Lufftejerne var Dr. Niemeyer og Hans Heidemann. De de reddedes, var de halvsøgne og meget forkomne. De landfattes i Dag Morges i Ebinburg og afrejste straks til London.